

มะขาม

ชื่อพื้นเมือง	มะขามไทย มะขาม (ภาคกลาง) ตะลูป (นครศรีธรรมราช) หมากแกง (ฉาน – แม่ฮ่องสอน)
ชื่อวิทยาศาสตร์	<i>Tamarindus indica</i> Linn.
ชื่อวงศ์	CAESALPINIACEAE
ชื่อสามัญ	Tamarind
การกระจายพันธุ์	ถิ่นกำเนิดอาฟริกา เขตร้อน
การขยายพันธุ์	เพาะเมล็ด และทาบกิ่งหรือตัดยอด
ลักษณะ	ต้น ไม่ขึ้นต้นขนาดใหญ่ทรงกลม สูง 20 ม. เปลือกลำต้นสีเทาแกมน้ำตาลเข้มแตกสะเก็ดเป็นร่องเล็กๆ ใบ ใบประกอบแบบขนนก สีเขียวหม่น ไม่ผลัดใบ จำนวนใบย่อย 20-30 คู่ ใบย่อยเกลี้ยง ขอบขนาน โคนใบไม่เท่ากัน ดอก สีเหลืองอมส้ม มีจุดประสีแดง ออกดอกช่วง มี.ค. – พ.ค. ออกเป็นช่อ กลีบรองดอกสีเหลืองอ่อน 4 กลีบ กลีบดอก 3 กลีบ มีลายสีแดงบนพื้นสีเหลือง ออกดอกราวเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม ผล ฝักยาว 7-15 ซม. ฝักอ่อนสีเขียว ฝักแก่สีน้ำตาลประแดงแก่ เนื้อนิ่ม สีน้ำตาลแดง รสเปรี้ยว เมล็ด สีน้ำตาลเข้ม – ดำ เป็นมัน
นิเวศวิทยา	เจริญในดินทั่วไป ความชื้นปานกลาง มีแดดเต็มวัน ปลูกได้ทุกภาค
ประโยชน์	ทางอาหาร ใบอ่อน ดอก มีรสเปรี้ยว ใสให้รสเปรี้ยวในอาหาร ต้มยำ ต้มคั้ง ฝักอ่อน ใช้ปรุงอาหาร ฝักแก่ ใช้เป็นเครื่องปรุงรส แกงส้ม แกงคั่ว ทางยา ใบแก่ปรุงเป็นยาแก้ไอ แก้โรคบิด ขับเสมหะในลำไส้ เนื้อในแก้อาการท้องผูก เป็นยาระบาย แก้ไอ เมล็ดแก่เป็นยาถ่ายพยาธิไส้เดือนในท้องเด็ก เมล็ดแก่นำมาคั่ว กระเทาะเปลือกออกรับประทานได้

